

oktober 2025

Sámi lohkanguovddáš
Saemien lohkemejarngge
Sáme låhkåmguovdásj

Lohkedh lusten gaavhtan?

Saemien lohkemejarngge, raeriestæjja Ellen Oline
Eira Gaup

Maam learahkh lyjhkoeh lohkedh?

Lohkehtæjjese maahta haesteme árrodh teeksth gaavnedh mejtie learahkh haalvoeh, mah dejtie skreejrieh, jïh mah leah learahki lohke-medaltesisnie. Bööremes jeatjah teeksth enn aamhtese-prosa-teeksth lohkedh, juktie dej leah daamtaj vuesiehtimmes hammoe jïh eah skreejrh dejtie mah lohke-meninie tjebrieh.

Dastegh learahke fer spaajhte jallh soejmetje láhka, dle lohke-megoerkese náakebe sjædta. Akte learahke maahta haestemh utnedh muvth baakoeh lohkedh, jïh dan ávteste baakoede akti akti láhka. Mubpie learahke dan spaajhte láhka guktie ij guarkah maam lohke-mee. Ij guhte dejtie lohke-mee-avoem dáájrieh, jïh maahta geerve sjïdtedh learoesoekjesjen maahtoelmieh jaksedh. Vihkele lohke-tæjja daajra guktie learahkh luhkieh, guktie aaj maahta vueptiestidh mah learahkh dáeriesmoerh utnieh teeksth guarkedh. Ij leah seamma aelhie goerehtidh man galkije learahke láhka goh man spaajhte láhka. Lohke-tæjja tjuara learahken lohke-mem jïjtjen mielen mietie vuarjasjidh, naakede mij jïjnem lohke-tæjjeste kreava.

Dagke lohke-tæjja daamtaj gávla "Mannasinie tjoerebe daam lohkedh?", gosse vuesehte mej teekstiguvmie learahkh edtjeh barkedh. Vihkele lohke-tæjja joe ávtel-hodti ussedamme man ávteste edtjeh dej joekehts teekstiguvmie barkedh guktie maahta vaestiedidh. Naan aejkien edtjeh teeksten sisvegem lieredh, jïh jeatjah aejkien edtjeh lohke-mem evtiedidh, jallh lusten gaavhtan lohkedh. Jïh lusten gaavhtan lohkedh aaj vihkele lohke-masse. Lohke-tæjja byöroe goerehtidh mejtie aamhtesijstie fierhte learahke iedtjh átna guktie maahta lohke-mestuhtj jïh laavenjassh veeljedh mah learoehkidie sjehtieh.

Vihkele goerehtidh mah teemah fierhte learahke lyjhkoe jïh mestie iedtjh átna guktie maahta gærjah, lohke-mestuhtj jïh laavenjassh veeljedh mah sjehtieles. Vihkele lohke-mee-avoem eevtiedidh, jïh juktie dam buektiehtidh dle noere lohkih tjuerieh iedtjh damtedh jïh utnedh luste jallh gieltege. Dah aaj geervebe teeksth haalvoeh jis utnieh teeksth gieltege.

Daamtaj lohke-tæjja maahta vuastalimmiem dáájredh gosse raereste learahkh edtjeh lohkedh. Guktie maahta learoehkidie eevtjedh guktie sijhtieh lohkedh?

Daesnie naan raerieh lohke-tæjjese:

1. Soptsestallede lohke-men bïjre. Maam sijhtieh lohkedh? Mestie iedtjh utnieh? Dah sijhtieh maam sjïere daejredh, jallh tjetskehke misse akt? Mejtie maam akt govleme saerniesadteginie, man bïjre sijhtieh vielie daejredh? Dah lyjhkoeh guvvieraajroeh lohkedh?
2. Voejhkelh lohke-mem lissiehtidh gaajhkine maam darjode. Maehtede eksperimeenth tjrrehtidh jallh maam darjodh gusnie daerpies bihkedimmieh lohkedh? Laavlometeeksth tjaeledh, jarkoestidh jallh lohkedh aaj lustes vuekie lohke-meninie barkedh. Ij leah iktegisth dan vihkele maam lohke-de. Vihkielommes amma lohke-mee luste!

3. Vaedtsede gærjagåetesne. Learohkh lyjhkoeh gåabph mînnedh. Jeatjah vuekie lea gærjagåetiem klaassetjiehtielisnie stååkedidh. Dijjeh maehtede joekehts gærjah veedtjedh, naan dâvnah jallh jeatjah stovlh veedtjedh mejtie idie siejhmede provhkh, jîh dle lohkehtæjja maahta gærjah learoehkidie juvnehtidh.
4. Gihtjh viehkien mietie eejhtegijstie /jallh almetjijstie dej åvteste. Mejtie dah daejrieh maam learohkh lyjhkoeh lohkedh.
5. Baajh learoehkidie reegkesligke lohkedh jis sijhtieh. Haestieh dejtie stååkedidh mearan lohkeeminie, v.g learohkh maehtieh aktem raajesem reegkesligke lohkedh akti akti. Maahta geerve sjïdtedh, men dagke lustestellieh, jîh seamma tîjjen tjuerieh teekstesne fulkedh guktie daejrieh gåessie dej våaroe.

Vihkielommes ij aajhpehtovvh. Soptestallede lohkeamen bijre. Mojhtestehth dejtie lohkedh. Årroeh hijven åvteguvvine.

Gaaltijh:

Bentsen, Edle 2017. *Elever som strever med leseflyt og «den andre leseopplæringen»*. Lesesenteret.

<https://utdanningsforskning.no/artikler/2017/elever-som-strever-med-leseflyt-og-den-andre-leseopplaringen/>

Ek, Mona 2020. *9 tips som kan øke barnas leselyst i 2020*. Aschehoug.

<https://aschehoug.no/litteratur/bokmagasin/barn/9-tips-som-kan-oke-barnas-leselyst-i-lesearet-2020>

UDIR (2023). *Nationála lohkeamehččaleamit 8. ja 9. ceahkis. Oahpahedjiiidbagadus – oppalaš dieđut.*